

ZMĚNA ZÁKONA O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY V SOUVISLOSTI S NOVELOU STAVEBNÍHO ZÁKONA

Dne 31. července 2017 vyšel ve Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních úmluv stejnopis částky č. 82, jehož součástí je mimo jiné zákon č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a další související zákony, předkládaný Ministerstvem pro místní rozvoj za spolupráce Ministerstva životního prostředí. Předpis nabyl účinnosti 1. ledna 2018 a v samotném stavebním zákoně přinesl několik relativně významných změn, přičemž tou nejzásadnější (a vůbec zjevně primárním důvodem novelizace, jejíž projednávání trvalo zhruba tři roky) je sloučení jednotlivých povolovacích procesů k záměru do jednoho řízení, vč. možnosti absolvovat povolovací řízení spolu s procesem posuzování vlivů záměru na životní prostředí (EIA). V souvislosti se změnami postupů podle stavebního zákona bylo nezbytné provést změny i v dalších předpisech, včetně zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (ZPV) a zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

V posledním jmenovaném zákoně došlo ke změnám v šesti oblastech. Ve vazbě na novelu byl do jeho § 8 doplněn nový odstavec 6, kterým se ve stanovených případech přenáší kompetence k povolení kácení dřevin na stavební úřad, který rozhoduje o kácení dřevin na základě závazného stanoviska orgánu ochrany přírody. Významnější změny potom prodělalo ustanovení § 45i zákona, týkající se hodnocení vlivů záměrů a koncepcí na lokality soustavy Natura 2000. Kromě legislativně-technických změn, provedených gestorem předpisu a spolupřekladatelem novely stavebního zákona s cílem odstranit pasáže, tvořící výkladové obtíže, došlo k významnému zásahu do tohoto ustanovení prostřednictvím poslaneckých pozměňovacích návrhů, které by mohly naopak nové výkladové obtíže přinést (zejména

části odstavce 11, týkající se otázky posuzování veřejného zájmu v případě dotčení prioritních přírodních stanovišť a druhů či zajišťování kompenzačních opatření). Související změnou ZPV je potom předkladateli záměru s možným významným vlivem na evropsky významné lokality a ptačí oblasti uložena povinnost přiložit naturové posouzení již jako součást oznámení a jeho závěry v oznámení zohlednit (§ 6 odst. 6 ZPV). Náležitosti naturového posouzení má nově stanovit vyhláška – zmocnění pro její vydání je součástí jednoho ze dvou zcela nových ustanovení v § 45i zákona, a to odstavce 13. Pokud se jedná o část pátou zákona o ochraně přírody a krajiny, ustanovení § 56 nově stanoví zvláštní režim povolování výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů v případě, kdy se až po zahájení v odst. 6 vyjmenovaných řízení podle stavebního zákona zjistí, že stavebním záměrem povolovaným v tomto řízení budou dotčeny ochranné podmínky takových druhů. V tomto případě je přistoupeno k udělení výjimky „dodatečně“ závazným stanoviskem orgánu ochrany přírody; aplikaci tohoto postupu je však nutné vnímat jako výjimečnou situaci, kdy bude jisté, že před zahájením povolovacího řízení nebylo objektivně možné výskyt předmětného druhu zjistit. V opačném případě bude o výjimce rozhodováno standardně v rámci samostatného správního řízení. Zásadní přeměnou prošlo též ustanovení § 67 zákona. Rozsah hodnocení dle § 67 (dříve „biologické hodnocení“) je po novele stavebního zákona širší a zabývá se dopady na zájmy chráněné podle části druhé, třetí a páté zákona o ochraně přírody a krajiny. Zajistit jeho zpracování je nyní *povinností investora ze zákona* vždy, když zamýšlí uskutečnit závažné zásahy, které by se těchto zájmů mohly dotknout; v případě pochybností vydá na žádost investora příslušný orgán ochrany přírody stanovisko k závažnosti zásahu a rozsahu

dotčených zájmů. Povinnou součástí hodnocení je nyní i návrh zmírňujících opatření. Asi nejvíce diskutovanou změnou je omezení míry možnosti účasti spolků ve správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle zákona o ochraně přírody a krajiny (úprava v § 70 odst. 3 zákona); spolky se nyní mohou zúčastnit za stanovených podmínek *pouze řízení podle zákona o ochraně přírody a krajiny* (tedy např. nikoli řízení podle stavebního zákona, které není navazujícím řízením podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí). Drobnější, ale přesto důležitou změnou je založení nové kompetence pro Ministerstvo životního prostředí, které je od 1. ledna 2018 dotčeným orgánem při posuzování zralosti projektů společného zájmu energetické infrastruktury.

V souvislosti s novelou stavebního zákona tedy došlo k mnoha změnám, jejichž aplikační praxi, stejně jako u jiných významnějších novel, ukáže teprve čas. Ještě před nabytím její účinnosti nicméně na Ministerstvu pro místní rozvoj započaly práce na další novele, jejímž cílem má být kompletní rekonstrukce stavebního práva. Tomuto kroku se na jednu stranu nelze divit, neboť zcela na rovinu je nutné říci, že zamýšlený úmysl právní úpravy účinné od 1. ledna 2018, tedy zjednodušit postupy na úseku územního plánování a stavebního řádu, nebyl ve všech svých aspektech beze zbytku naplněn. Je ovšem otázkou, zda se již na několikátý pokus podaří tento cíl naplnit, a to zejména při plném respektování veřejných zájmů chráněných zejména v rámci procesu pořizování územně plánovací dokumentace a v rámci povolovacích řízení dotčenými úřady, včetně veřejného zájmu na ochraně přírody a krajiny.

Petr Havel

